

Plukovník Ing. František Valach, CSc.

VEDENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI V 21. STOLETÍ

Neustále uveřejňované materiály v zahraničních vojenských časopisech s obsahovou orientací do budoucnosti zdůrazňují mimořádný význam tématu, které vymezuje shora dotčený titul. Pouštět se do polemiky o závažných otázkách vedení bojové činnosti v 21. století by se podle mého mínění nemělo obejít bez aktivního zapojení vojenských teoretických periodik Armády ČR, především Vojenských rozhledů. S tímto vědomím mám rovněž v úmyslu poukázat na některé aktuální souvislosti problematiky v návaznosti na celospolečenský kontext.

V příspěvku využívám poznatků z časopisů *Army Defence Quarterly Journal*, v němž pplk. Goeffery Cox publikoval článek „Změny francouzské obranné strategie - sázka na vesmír“, a *Military Review*, kde mjr. Ralph Peters uveřejnil stať pod názvem „Pohyblivé pevnosti: vedení bojové činnosti v 21. století“.

*

V odborných pojednáních k problémům budoucnosti se zájmem obdivuji vysoký stupeň profesionálního přístupu zvláště k těm otázkám, které tvůrci opírají o racionální kontinuitu bezpečnostní politiky vlastní země (případně koalice). Spojitost bezpečnostní politiky umožňuje vytyčit jasnou perspektivu, bez které ve vojenství nelze řešit závažné koncepční problémy. Soudím, že uspokojivě tyto věci řeší ve Francii.

V tomto státě s rozvinutou demokracií, „...je bezpečnostní politika pojímána jako jisté tabu, věc jež integruje celonárodní zájmy a slouží celé společnosti bez rozdílu politické a ideologické orientace. Ve Francii již dlouhodobě platí zásada, že bezpečnostní politika státu se řídí doktrínou, jež vyžaduje celonárodní konsenzus. Proto se na její přípravě podílejí političtí činitelé, civilní a vojenští odborníci. Vycházejí ze stanovení národních zájmů pro delší časovou perspektivu, z analýzy mezinárodněpolitické situace a z prognózy jejího dalšího vývoje.

Při koncipování vojenské doktríny i při jejím naplňování mají prioritu politické přístupy před přístupy vojenskotechnokratickými. Dále mají prioritu dlouhodobé zájmy bezpečnosti Francie před zájmy stran, které zvítězily v posledních volbách. Doktrína má proto platnost nejen pro období působení jedné vládní koali-

ce, nýbrž podstatně delší." Tolik výňatek z článku Kontinuita v bezpečnostní politice od Jeana Cheniera v Mezinárodní politice, číslo 5/1993.

Domnívám se, že účelem příznivé atmosféry, zvýrazňující nevyhnutelnost jasné koncipované perspektivní bezpečnostní politiky demokratické společnosti, je snaha o formování vhodného ovzduší, které samo nabídne tvůrčí prostředí pro vyřešení zásadních problémů, k nimž například může patřit vedení bojové činnosti v 21. století.

Podobnosti situace ve Francii mají též i jiné demokratické státy. Například podnět k tvorbě studií spojených s budoucností může vycházet v armádě USA z dokumentu **Americká strategie národní bezpečnosti**. Materiál se komplexně zabývá základními principy, realizací a faktory podmiňujícími vedení bojové činnosti.

Hlavní idea strategie národní bezpečnosti USA umožnila mjr. R. Petersovi (v úvodu zmíněného článku) vycházet z poznatků, které v úzké návaznosti na abstrahovanou minulost, vytvářejí předpoklady pro vyvozování důležitých závěrů pro budoucnost. Například se mu tímto způsobem podařilo objasnit, že základní otázky budoucích kombinovaných operací se konečkonců vlastně formují již nyní.

Současný rozvoj technických prostředků a zbraňových systémů na zajímavých příkladech přirovnává v imaginární rovině „... k využívání různých typů pevností". Dochází k poznání, že současná technika umožňuje velitelům používat „pohyblivé technické pevnosti". V průběhu války v Perském zálivu používali spojenci takovou techniku k zabránění iráckých efektivních útoků na spojení a irácké efektivní obrany při pozemních a leteckých operacích. Autor upozorňuje, že i přes úspěch ve válce v Perském zálivu, zůstává mnoho nezodpovězených otázek.

Čtenář jistě pochopí, že zakomponování domnělých „technických pevností" a jejich přirovnání k „historickým hradbám či jiným štítům", prospěje simulování. Tato forma simulace se široce využívá ve smyslu účelového **hypotetického přístupu k vypracování zdůvodněných teorií o různých aspektech vedení bojové činnosti v 21. století**. Simulovat lze takto navzájem propojené společenské, ekonomické, politické, sociální aj. prvky systému, a odvozovat z nich nové vědomosti. V uvedeném smyslu **se využívá analogie pohyblivých chráněných základů** v kontextu historických pevností, pouze pro stimulaci našeho tvůrčího myšlení. Není důležité, zda toto zvláštní spojení je přijímáno jako platné. Důležité ale je, že „... se pokoušíme přemýšlet jasněji o vedení bojové činnosti v budoucnosti", podotýká autor.

Ve vojenských dějinách se používalo mnoho druhů a typů pevností a ochranných štítů. Nejnovější druh ochranných štítů byl uplatněn ve válce v Bosně, kde podle údajů agenturních zpráv využili vládní vojáci i „lidské štíty", jež tvořili zajatí vesničané (viz MF DNES ze dne 3. 11. 1993). V dávné minulosti dřevěné opevnění zachránilo Atény před perskou invazí. Husité využívali pohyblivou vozovou hradbu atd. Osvojení si techniky výstavby opevnění a hradeb za účelem vedení odvěké bojové činnosti, vždy vyvolávalo velkou pozornost a odezvu, zejména v oblasti vývoje zbraní a bojové techniky k úspěšnému překonávání hradeb. Způsoby zasažení sil a prostředků k zlomení odporu byly a jsou odlišné.

Vždy se budou různit, protože vycházejí z technické vyspělosti té které doby a intelektu uživatelů. Odrazem toho jsou tendence vedení operace, spočívající ve stále dokonalejších způsobech ničení protivníka.

Během války v Perském zálivu ozbrojené síly USA vybudovaly v poušti Saúdské Arábie velké množství „technických opevnění“. Měly **pohyblivé, často neviditelné zdi, vytvořené z velkého, ještě ne zcela integrovaného množství bojových a podpůrných systémů**. „Sledovali jsme nepřitele z věží,“ říká mjr. Peters. „Převyšovaly zemskou atmosféru a používaly elektronická zařízení k leteckému ničení míst soustředění nepřitele. Elektronické, protiraketové letecké a obrněné jednotky tvořily neproniknutelné zdi“. Nepřítel viděl a slyšel, ale nemohl naší „pevnosti“ pronikat systematicky a cíleně. Při zahájení našeho útoku byl oslepen, rušen, nemohl manévrovat. Nemohl vidět přes naše zdi ...“

S těmito všeobecně známými fakty, které autor zmiňuje zpočátku článku, jsme se měli možnost seznamovat již v průběhu války. Zpravodajské relace CNN všem tehdy nabídly prostřednictvím přímých přenosů z dokonale organizovaných ukázek, množství informací téměř souběžně s uskutečňováním bojových akcí. Tyto fragmenty jsme mohli zhlédnout díky vyspělé audiovizuální technice a dovednostem jejího praktického uplatnění. Vskutku šlo v té době o dokonalé **technické pojetí bariér (opevnění), resp. nejružnějších neviditelných štítů**. Z hlediska dobového přirovnání snesou nejnáročnější měřítko především proto, že americká armáda v součinnosti se spojení ukázala současně vrcholné vojenské umění. Zdá se, že pohyblivé technické pevnosti Spojených států amerických, nemají dnes po celém světě konkurenci. To však asi nemusí být považováno za zcela trvalý jev.

Prozrazují to poznatky vojenských dějin, protože v celé historii válek se vojevůdci vždy snažili využívat stále dokonalějších, lepších a důmyslnějších druhů zbraní, s jejichž pomocí překonávali i nejdokonalější opevnění a překážky. Z článku mjr. Peterse je patrné, že dobře zvládl jak dějiny hradeb, tak jejich dnešní stav. To mu umožnilo na základě vývoje situace vyvozovat i jejich vzdálenější budoucnost. Ví také, že vlivem zásadních změn ve vědě, technice, použití nových technologií zbraňových systémů, poznatky poplatné minulosti v dnešní době neobstojí.

Vzhledem k dokonalosti budoucích „technických bariér“, již nebude možné se pokoušet o jejich překonávání standardními prostředky ani klasickými cestami. Jestliže se v budoucnosti podaří jedné z bojujících stran „neviditelnou technickou pevností“ prorazit, nebude mít protivník v době téhož ozbrojeného konfliktu, naději obnovit síly a prostředky, jako tomu bylo ještě například zpočátku Velké vlastenecké války bývalého Sovětského svazu. Jde o názor sporný, ale provokující k úvaze. K úvaze o tom, zda se tyto nové způsoby ničení protivníka stávají samozřejmostí, či nikoliv.

Mám za to, že typická analogická změna nastala právě ve válce v Perském zálivu. Prosazuje se stále zřetelněji, proto míním, že nešlo o výjimku, ale spíše o pravidlo. **Kombinovaná vzdušná a pozemní operace v Perském zálivu tak zřejmě splňovala základní kritéria operací budoucího století**. Potvrzují to i vlastní slova autora, když se zmiňuje o tom, že „... pravděpodobně zahajujeme novou éru „hradních staveb“. SDI představovala první pokus vlády USA o odpovídající ochranu svého obyvatelstva. Měla být obdobou Velké čínské zdi a římských staveb, jejichž úspěšnost prověřila uplynulá století“.

Nic výstižněji nevyjádří předchozí tvrzení, než rozhodující opatření technického charakteru. Technologické vybavení pohyblivých technických pevností, splňující podmínky vedení bojové činnosti příštího století, nebude jednoduchou ani levnou

záležitostí. Proto více jak vojenští odborníci, již nyní o těchto otázkách diskutují specialisté a rozhodují představitelé týmů vrcholového managementu řady interakčních firem, zabývající se výzkumem, vývojem a příslušnou výrobou. Jejich neobyčejně prozíravé produkční tendence potvrzují, že další proces půjde právě naznačenými směry. Smyslem tohoto článku není hlubší rozbor odborných technických otázek, spíše jde o naznačení věcného hlediska budoucnosti technických pevností.

Jistě je v této souvislosti zajímavé využití laserové techniky, mj. k ničení vzdušných cílů. Rozbíhající se odborné studie vycházejí z uplatnění výkonných laserů, vyvinutých v rámci zmíněné iniciativy ve strategické obraně (SDI). Neviditelné pevnosti se budou zřejmě vybavovat technikou, jako je například připravovaný **laserový systém protivzdušné obrany GARDIAN** aj. Tento systém bude pravděpodobně určen k ničení pilotovaných a bezpilotních prostředků včetně ŘS s plochou dráhou letu. Základ má tvořit laser střední výkonnosti. Generovaný úzký laserový paprsek má svými tepelnými účinky ničit vzdušné cíle v závislosti na povětrnostních podmínkách až do vzdálenosti 15 km. Laserový generátor má být umístěn v dopravním letounu G 133 (v činnosti 60). Za tuto dobu by byl schopen zničit až 50 cílů. Náklady na jeden cíl = 3000 USD. Je to jeden z možných perspektivních prostředků odněch pohyblivých pevností. Pochopitelně že jsou i další, avšak rozsah jednoho článku neumožňuje v tomto směru rozsáhlejší propojení.

Už z jednoho příkladu eventuálního prostředku pro ony pevnosti vyplývá, že pozemní síly nebudou mít takovou váhu, nebudou-li mít zajištěnou podporu vyspělou, moderní technikou. Zdůrazňuje to i autor, když k tomu říká: „Jestliže uvažujeme o konvenčních ozbrojených silách příštího století, s **„výstavbou pohyblivých pevností“ souvisí vytvoření všech služeb, včetně průzkumných.** To je trend. Toto budeme dělat, ať to plánujeme, nebo ne. Bude lepší, když to začneme dělat hned a zvykne si na vznikající struktury pro budoucí vojenské operace.“ Klade si v této souvislosti otázku: „Jak budou tyto pohyblivé pevnosti vypadat?“

Zdá se, že na problém obtížně hledá odpověď i sám autor. Během operací v Perském zálivu měly pro průzkum, spojení a pro součinnost se spojenci klíčový význam družicové informace. Jejich důležitost vzrůstala geometrickou řadou. „... Dokonce i když z jakýchkoliv důvodů nebudeme rozvíjet program bojových družic, bude pokračovat růst významu nebojových družic...“ sděluje ve statí mj. Peters a pokračuje: „... Existuje teoretická námitka některých velitelů proti bojovým družicím, že jsou zranitelné. Jestliže ale tito velitelé nepřijdou s lepšími variantami, než jsou bojové družice, jsou v roli středověkých velitelů, kteří se stavějí proti zavádění rychle se zlepšujících střelných zbraní.“ Tvrdá slova do vlastních řad podtrhují význam příštího vývoje, který pravděpodobně jiným směrem nepůjde.

To potvrzuje i vybraná stať v Army Defence Quarterly Journal 1/1993. Zdůrazňuje se zde, že „... kosmická obrana se stala prvořadou prioritou - jedná se o projekt průzkumné družice Helios, elektronickou družici Znon, komunikační družici Syracuse a radarovou družici Osiris...“ Mníím, že jde o náročné projekty, které kategoricky vyžadují kooperaci. Vojenští odborníci ve Francii jsou si této skutečnosti patrně vědomi, a proto také pplk. Cox k tomu podotýká, že „... V Evropě zatím spolupracuje Francie pouze s Itálií a Španělskem na programu družice Helios urče-

né pro kosmický výzkum. Ministr obrany Joxe tyto programy začal podporovat zejména po zkušenostech z války v Perském zálivu, kdy byla Francie po zpravodajské stránce příliš závislá na informacích, které jí v oblasti Perského zálivu poskytovaly Spojené státy...".

O budoucnosti družic s uplatněním pro bojové účely svědčí například i taková skutečnost, že některé země třetího světa se dnes pokoušejí získat přístup k družicovým navigačním systémům, jejichž pomocí by mohly přesněji zaměřovat rakety. Ve zvýšené míře nakupují i civilní kosmickou techniku, kterou pak používají k vojenským účelům.

Nejen z toho je patrné, že vzrostl význam průzkumu a spojení (zejména kosmického) vedle významu tradiční výzbroje a vojenské techniky. Celá oblast budoucího vývoje v tomto smyslu přinese řadu složitých i nepopulárních kroků, které se dělají vždy jen těžko a nejsou jednoduché. Jenže některé je třeba podniknout, ať se chce, nebo nechce a měly by se realizovat v nejbližším časovém horizontu. V článku k tomu autor podotýká, že generace současných velitelů si to dosud dostatečně neuvědomuje. Poznamenává, že v novém století se komplex „vědět - domluvit se“ stane klíčovým pro všechny vojenské operace. Platí to pro kterékoliv ozbrojené síly. Zejména však pro ty, které nechtějí ztratit kontinuitu s vyspělými armádami. Zatím dobře vybavené a vycvičené pohyblivé jednotky, se záhy stanou pouhým snadným terčem, jestliže nenajdou mohutnou a rychlou podporu systémů velení, řízení, spojení a průzkumu (C³I systémy).

Z pohledu armády, která předpokládá v budoucnosti úzkou součinnost s vyspělými ozbrojenými silami, přistupuje ještě důležitý prvek **interoperability** (I²). Prvním možným počinem v tomto ohledu je uplatnění termovize v tanku, jako mají například typy M1. Tento systém již úspěšně splňuje průzkumné, sledovací a vyhodnocovací požadavky. V současné době se dovybavují paluby vojenských letadel a pozemní zabezpečovací systémy technickými prostředky, splňujícími normy ICAO. Zejména se jedná o instalaci palubních odpovídačů americké výroby KXP 756 a palubních radiostanic.

Válka v Perském zálivu výše uvedené tendence ještě více posílila. Proto každý dnešní krok v tomto směru; pohled, názor nabízí celý komplex otázek (opatření), impulsů. A tak více jak vlastní úvahy a poznámky, zaujme pár zajímavých autentických postřehů mjr. Peterse, který se snaží problémy zvýraznit položením procesuálně předmětných otázek: Za prvé: K čemu by byly přesné zbraňové systémy bez přesné znalosti polohy cíle? A za druhé: K čemu by byly dokonalé rakety proti cílům ve vzduchu bez systémů včasného varování, sledování a přidělování cílů? V těchto otázkách jsou podle mého mínění částečně obsaženy i odpovědi. Replika v daném případě přirozeně v souhrnu znamená osvojení si kvalitativně nových znalostí o problematice vedení bojové činnosti.

Pro ilustraci ducha budoucích operací uvedu na bázi zmíněných otázek alespoň některé z faktů a myšlenek, které vzhledem k důležitosti vyžadují obsáhlejší citaci: „... Vybudovali jsme armádu založenou na vysoké inteligenci a bezdrátové komunikaci, říká mjr. Peters a dodává: „Další zlepšení je ve zvýšení počtu a schopností družic. Musíme zlepšit průzkumné a spojovací systémy a to nejen pro vojenské účely. Potřeba informací neustále roste, proto je a bude třeba neustále zdokonalovat systémy pro sběr, zpracování a přenos dat. Jestliže současní velitelé uvažují

o snížení množství přenášených dat, uvažují v intencích minulých bojových zkušeností. **Vstupujeme do nové epochy vedení válečných operací, ve které různé informace jsou stejně důležité, jako je munice a palivo.**"

Z uvedeného se jeví, že malé armády budou mít v budoucnosti naději na „přežití“, jenom v integrované rovině vyspělejších a ekonomicky silnějších. Zřejmě **pouze podmínky pevného aliančního řádu dovolí armádám méně početných národů aplikovat na vysoké technické úrovni nezbytné shromažďování, třídění, analyzování a předávání informací.** Jde o činnosti, které jsou již nyní evidentně rozhodující pro úspěšnou bojovou činnost. Tím důležitější budou pro budoucnost.

Nastává čas, připomíná článek amerického autora, „... aby byl navržen řídicí systém založený na dostupných technických prostředcích, který by zahrnoval akviziční bojové systémy jednotlivce, schopné velmi efektivní integrace do řídicího systému. Tento přístup má historickou obdobu v úspěšných vojenských zařízeních založených na jejich organizaci a bojových formacích řízených pomocí dostupné techniky pro velení. Patří sem organizované bojové nasazení bojových pěších formací i formací jezdců na koních. V tomto smyslu vybočuje z uvedeného rámce voják z období mechanizované éry, který spoléhá na ničící mechanickou sílu zbraně a řídicí složka neodpovídá bojovým potřebám“.

Myslím si, že 21. století přinese obrát právě v této oblasti. Vedle mechanické síly přesných a účinných zbraní, budou zároveň fungovat i prostředky zabezpečující jejich efektivní a racionální využití. To znamená včasného vyhledávání cílů a objektů v prostoru bojové činnosti protivníka a na druhé straně s využitím vyváženosti a kompaktnosti uplatněných systémů, bude výrazně snížena schopnost vstřícného ničení vlastních sil a prostředků protivníkem. Výsledky operací vedených těmito doktrinárními zásadami, by bylo možné spolehlivě domýšlet, kdyby se podařilo zcela, nebo alespoň zčásti vyloučit vliv jaderných zbraní a dalších druhů zbraní hromadného ničení.

Situace ve světě se totiž pro třetí tisíciletí výrazně komplikuje v důsledku většího počtu států - vlastníků jaderných prostředků. Je pravděpodobné, že zbraně hromadného ničení jsou v některých případech nedostatečně chráněny před eventuálním zneužitím. Nové země (islámské aj.) vyvíjejí snahu o jejich získání. Rovněž další druhy zbraní hromadného ničení lze přiřadit ke strategicky významnému arzenálu, který by měl být z hlediska vedení bojové činnosti ve 21. století sledován. Jestliže se je nepodaří včas eliminovat, potom již dnes můžeme pravděpodobně tvrdit, že pohyblivé pevnosti (sebelépe technicky vybavené), budou překonatelné.

Použijeme-li k obhajobě této hypotézy opět dobového přirovnání, vidíme, že v minulosti vozové hradby husitů se nepříteli podařilo prorazit obrněnou jízdou, fašistická vojska bez větších problémů překonala Maginotovu linii širokým obejítím, betonové pevnosti podél obvodu celého bývalého Československa byly překonány politickou zradou apod. Analogie v uvedených případech pro 21. století jsou zcela zřejmé. Buť mnohem dokonalejší, technicky vyspělejší, budou i nejdolnější pohyblivé a neviditelné pevnosti podléhat všem politickým, ekonomickým, sociálním a vojenským vlivům, které s sebou přinese příští tisíciletí. Bez přihlédnutí k zmíněným okolnostem se mohou stát všechny prognózy utopií.

Vedle toho je situace ještě složitější, jelikož technika svou dokonalostí, vnáší do zbrojních systémů systémy skoků, které se vyvíjejí rychleji než lidské společenství. V této souvislosti se nabízí otázka zda budeme v našich podmínkách schopni zachytit tendence všech zmíněných procesů. V minulosti jsme budovali po obvodu celého Československa betonovou neprodyšnou clonu, abychom podchytili trend, který ve 30. letech v Evropě udávala Francie. Je proto na pořadu dne důležitá otázka: Zapojí se také dnes český stát do budování technických pohyblivých pevností? Rozhodnutí není vojenskou, spíše ekonomickou, jakož i politickou a sociologickou otázkou.

Tím se dostáváme k tomu, co jsem uvedl na začátku. Obrana a bezpečnost státu musí být nedělitelná a tudíž musí být založena na celospolečenském konsenzu. V tomto směru kontinuita bezpečnostní politiky například ve Francii umožnila, aby jednotlivé druhy francouzských ozbrojených sil byly trvale podle vývoje situace restrukturovány. Stávají se tak mobilnějšími, lépe organizovanými, budou vyzbrojeny tak, že se stanou „kompatibilnějšími“ se spojeneckými vojsky.

Se zřetelem k uvedeným faktům, se kromě toho zmiňuje pplk. G. Cox o významu ekonomických podmínek. Uvádí, cituji: „Aby nový vojenský program mohl být splněn, požaduje francouzský ministr obrany z hrubého národního důchodu 3,1 %... satelitní spojení a sběr informací vyžadují především opustit nadále neudržitelnou pozici vojenské nezávislosti a *přejít k vytváření jisté formy evropské obranné integrace*. Tímto způsobem by vysoké náklady na výzkum, vývoj a výrobu nových zbraní a systémů byly sdíleny všemi státy ES...“

Na příkladu (ovšem nejen na něm) je jasné, že i Francie, která dříve neinklinovala k integraci ve vojenské oblasti, se v budoucnosti pro zajištění své bezpečnosti, hodlá této dlouholeté výsady vzdát, aby se mohla zapojit do integrovaného systému technických pevností budoucnosti. K tomu přináší zmínku i mjr. Peters, když říká, že „... jedno poučení z války v oblasti Perského zálivu, které se ale nemusí tak často opakovat je, že klíčem k úspěchu na současném bojišti nejsou technicky dobré zbraně, ale schopnost efektivní integrace a řízení těchto zbraňových systémů“.

Je tudíž nanejvýš potřebné s přispěním odborných poznatků pplk. Coxe a mjr. Peterse ozřejmit i jiné související otázky. Například, je-li nutné již dnes věnovat seriózní pozornost bojové činnosti ve 21. století v podmínkách, které vždy v plném rozsahu obranu nedoceňují.

Ukončení studené války odstranilo hlavní vnitřní i vnější bezpečnostní rozpory. Přesto pro řešení nejbávanějších neshod i nadále v některých regionech je ozbrojený konflikt považován (za určitých okolností) jediným možným prostředkem dosažení základních politických, ekonomických, územních aj. požadavků. Je zcela patrné, že význam a uplatnění ozbrojeného konfliktu se v posledních několika letech nezmenšuje. Naopak. Po seznámení s prací *The Clash of Civilizations?* (Střetnutí civilizací?) od amerického sociologa vojenství Samuela P. Huntingtona je zcela pravděpodobné, že ozbrojené konflikty ve třetím tisíciletí nevymizí.

Logicky to vyžaduje k zabezpečení spolehlivosti obrany státu přijímat opatření, jež poskytují demokratické principy řízení společnosti. Na bázi zaváděného systému strategického plánování, programování a rozpočtování se vytvářejí účinné mechanismy pod kontrolou parlamentu, který nepřipustí neúčelné čerpání zdrojů

státu na obranu, včetně rozvoje a výstavby armády. Na druhé straně by tento mechanismus měl podporovat konkrétní projekty (i ekonomicky náročné), pro zajištění výstavby budoucích „technických pohyblivých pevností“, které jsou současným trendem. Je to nutné především také proto, že všechno svědčí o faktickém setrvání ozbrojeného konfliktu i v příštím století, jako možného prostředku řešení různých otázek v rozličných částech světa.

S ohledem na poučení z minulosti a skutečný stav věcí dnešních, zejména ve východní Evropě a na Balkáně, který může vést k řadě nemilitantních i militantních hrozeb, se ukazuje potřeba jednoznačně definovat bezpečnostní politiku státu. I nám by asi mělo jít v podmínkách zhoršující se vojenskopolitické situace o stejné bezpečnostní jistoty, které pro sebe zajišťují jiní.

Nejde o nahodilé požadavky nebo polemické reflexe. Jejich relevance z hlediska geografického, geopolitického a geostrategického významu je zároveň odezvou na současnou i možnou budoucí bezpečnostní situaci. Na jejím základě vyvozují některé střednědobé i dlouhodobé prognózy, důležité pro vedení bojové činnosti v závislosti na současném a budoucím vývoji. Prokazatelně z článku vyplynulo, že vývoj jednoznačně směřuje k integraci ve vojenské rovině. *Právě tyto integrující tendence nutně vyžadují budovat vlastní ozbrojené síly.*

Vraťme se proto ještě trochu zpět k některým odborným poznatkům, jež vyplývají z použitých materiálů. Mj. zvýrazňují význam tradičních druhů vojsk. Materiály v tomto směru vypovídají, že jejich vývoj bude v budoucnosti pokračovat. Je jasné, že když najdeme nepřítele, říká mj. Peters, zjistíme jeho záměry, zpracujeme a sdělíme naše plány, že potom potřebujeme prostředky k jejich dosažení vně elektronického valu naší chráněné základny a ke zničení nepřítele. Ale relativní důležitost každého tradičního druhu vojsk se od bojiště k bojišti mění - zvláště když jsou ozbrojené síly různých států světa přinuceny růstem cen hlavních zbraňových a podpůrných systémů provádět samostatné akviziční výběry a jsou navzájem stále více asymetrické. Mimo to neustále vznikají nové elementy a mutace a příslušné vojenské disciplíny budou muset na to reagovat...

...Vojáci jsou pyšní na svoji volbu druhu vojska. Nemůžeme a neměli bychom být slepí k zvládnutí každé nové, zdokonalené techniky. Někteří velitelé si stále myslí, že co bylo dobré pro generála Pattona, nebo Schwarzkopfa, je dost dobré i pro nás. Již jsme dosáhli bodu, kdy tradiční rozdělení na druhy vojsk je brzdou našich celkových možností a úsilí o rozdělení klesajícího rozpočtu ještě zhorší situaci.

„Druhy vojsk nevyhrávají bitvy. Dokonce ani celé druhy ozbrojených sil nevyhrávají samy bitvy. Pouze koordinované celkové úsilí je vyhrává...“ Žijeme v době, kdy konvenční zbraně nemohou být efektivně využity bez vyspělého *logistického systému*. Nezáleží na tom, jak mnoho lidí podpůrného personálu stojí za každým pěšákem, ale na tom, jak dobře jej podporují. Je mylné posuzovat systém podle vnitřního poměru složek - podstata tkví v celkové efektivnosti systému,“ soudí autor a dodává: *„Zuby armádních složek nemohou mnoho kousat, jestliže je špatná dáseň.“*

Současné a budoucí bojové operace jsou a budou mít nepřetržitý průběh, pouze s lokálními přestávkami přímých bojových aktivit. Budeme stále více neschopni přerušit bojovou činnost k provedení reorganizace a k doplnění zásob. Je jasné, že tato *nepřetržitě probíhající bojová činnost na operační úrovni po dobu několika*

dní, týdnů, měsíců vyžaduje výkonnou, dříve nepotřebnou, nepředstavitelnou a neexistující podpůrnou infrastrukturu...

Poznatky o vedení bojové činnosti ve 21. století v kontextu společenských procesů, stále zřetelněji a přesvědčivěji dokazují, že současné vojenské teoretické časopisy přinášejí racionální poznatky. Nejde o žádnou kampaň nebo nadhodnocování významu budoucnosti, pouze o vytypování okruhu problémů, na jejichž základě se lze dopracovat nových poznatků.

* * *

Článkem jsem upozornil na některé zneklidňující otázky budoucnosti: Oblast hledání nových poznatků ve vojenské odborné rovině, se neobejde bez celospolečenského kontextu. Jedině ve vzájemné kontinuitě bezpečnostní politiky státu a odborných otázek vojenství, se ukazuje reálnost udržení tempa se srovnatelnými armádami jiných vyspělejších demokratických států. K tomu je zapotřebí s pomocí prognóz (programů), udělit budoucnosti přesný směr, šířku, hloubku a určit spojence. Alianční vedení bojové činnosti v 21. století je nezbytností z hlediska podmínek budoucích kombinovaných operací, které dosáhnou novou dimenzi. A to je vlastně důvodem k tomu, proč je také v našich podmínkách zapotřebí vyřešit řadu problémů spojených s budoucností vedení bojové činnosti.

Použitá literatura:

- **LTC Geoffery Cox:** Changes in France's Defence Strategy. Army Quarterly Defence Journal, 1/1993.
- **MAJ Ralph Peters:** The Movable Fortress: Warfare in the 21st Century. Military Review, June 1993.
- **Jean Chenier:** Kontinuita v bezpečnostní politice. Mezinárodní politika, Praha 5/93.
- **Mladá fronta Dnes,** 3. 11. 1993, str. 8.